

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA –EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA

1. W ocenianiu wiedzy i umiejętności z stosuje się wewnętrzne zasady oceniania zawarte w statucie SP nr 89 w Gdańsku.
2. W zależności od ilości zdobytych % uczeń uzyskuje następujące oceny

0-29%	30-34	35-40	41-49	50-55	56-60	61-65	66-71	72-79	80-84	85-89	90-92	93-95	96-97	98-100
1	1+	2	2+	3-	3	3+	4-	4	4+	5-	5	5+	6-	6

3. Za swoje bieżące osiągnięcia uczeń otrzymuje oceny (podane wraz z przeliczeniem na liczby wymierne)

1(1,0), 1+ (1,5), 2 (2,0), 2+(2,5), 3- (2,75), 3 (3,0), 3+ (3,5), 4- (3,75), 4 (4,0), 4+ (4,5), 5- (4,75), 5 (5,0), 5+(5,5), 6- (5,75), 6 (6,0)

Uzyskane w poszczególnych kategoriach oceny przeliczane są na koniec każdego półrocza na średnią ważoną wg wzoru: (suma ocen z kategorii 1) x 6 + (suma ocen z kategorii 2) x 3 + (suma ocen z kategorii 1) x 1 podzielone przez (liczba prac w kategorii 1) x 6 + (liczba prac w kategorii 2) x 3 + (liczba prac w kategorii 3) x 1

4. Średnia ważona na koniec półrocza przeliczana jest na ocenę MEN wg tabeli:

Średnia ważona	1,0-1,7	1,8-2,5	2,6-3,5	3,6- 4,5	4,6- 5,6	5,7-6,0
Ocena	niedostateczny	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący

5. Stosuje się 3 kategorie oceniania:

KATEGORIA 1 – waga oceny 6	KATEGORIA 2 –waga oceny 3	KATEGORIA 3 – waga oceny 1
<ul style="list-style-type: none"> - prace klasowe - testy z dużej partii materiału - dłuższe wypowiedzi ustne -osiągnięcia w konkursach zewnętrznych 	<ul style="list-style-type: none"> - ćwiczenia praktyczne kartkówki i sprawdziany z dwóch lub trzech ostatnich lekcji - rozwiązywanie trudniejszych zadań - uczniowskie projekty edukacyjne - obszernie prace domowe długoterminowe - aktywna praca w kole zainteresowań - prezentacje multimedialne - osiągnięcia w konkursach szkolnych 	<ul style="list-style-type: none"> - kartkówki z ostatniej lekcji - prace domowe - praca na lekcji - karty pracy - przygotowanie do lekcji - krótka wypowiedź ustna - prowadzenie zeszytu przedmiotowego -uczestnictwo w konkursach jako forma zaangażowania (bez znaczących osiągnięć)

6. Uwagi dodatkowe:

- Uczeń ma prawo poprawić dwie oceny w półroczu, uczeń zagrożony oceną niedostateczną ma prawo poprawić dwie oceny, o ile po pierwszej poprawie nadal jest zagrożony. Do dziennika wpisywana jest ocena uzyskana na poprawie.
- Uczeń ma prawo dwa razy w półroczu zgłosić przed lekcją nieprzygotowanie do zajęć. Zasada ta nie dotyczy wcześniej zapowiedzianych prac pisemnych, lekcji powtórzeniowych.
- Nauczyciel przed przystąpieniem uczniów do pracy, która będzie oceniana, określa kategorię oceny.
- Prace z kategorii I są zapowiadane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem.
- Nauczyciel ma dwa tygodnie na ocenę prac klasowych.
- Termin i formę poprawy określa nauczyciel.
- Nauczyciel ma prawo do wprowadzenia dodatkowych zasad oceniania, ale odpowiednio wcześniej muszą o tym poinformować uczniów.
- Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców.
- Sprawdzone i ocenione pisemne prace ucznia są udostępniane uczniowi i jego rodzicom.
- Prace pisemne (sprawdziany, prace klasowe, testy z zadaniami otwartymi) opatrzone są informacją, o tym co uczeń zrobił dobrze, co i jak wymaga poprawy i jak powinien się dalej uczyć. Informacja zawiera sprawdzane wiadomości i umiejętności w formie tabeli oraz oznaczenie stopnia opanowania danego zagadnienia. Informacja ta jest umieszczana na pierwszej stronie pracy pisemnej.

Sprawdzana umiejętność	Poziom opanowania			Sposób poprawy
	wysoki	wystarczająco	slaby	
1.	✓			
2.			✓	
Uwagi:				Podpis rodzica:

- Kartkówki są wklejane do zeszytu przedmiotowego, prace pisemne (sprawdziany, prace klasowe) podpisane przez rodziców są przechowywane przez nauczyciela przez jeden rok szkolny. Uczeń musi zwrócić podpisaną pracę na kolejnej lekcji jednakże, nie później niż w ciągu tygodnia.
- Uczeń nie ma prawa poprawiać kartkówki.
- Uczeń ma prawo przystąpić do sprawdzianu na wyższą od proponowanej przez nauczyciela ocenę roczną na warunkach określonych w statucie szkoły.

Rozkład materiału wraz z planem wynikowym

EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA

II etap edukacyjny (klasa VIII szkoły podstawowej)

Nr lekcji	Temat	Podstawa programowa	Zagadnienia – materiał nauczania	Oczekiwanie wiadomości i umiejętności Uczeń:	Kategoria celów	Poziom wymagań
1	Edukacja dla bezpieczeństwa – nowy przedmiot, nowe spojrzenie na własną aktywność osobistą i społeczną	I.1, II.1	<ul style="list-style-type: none"> – główne obszary tematyczne realizowane w ramach edukacji dla bezpieczeństwa – struktura nauczania przedmiotu – ocenianie przedmiotowe (PSO) – podręcznik – metody, formy i środki dydaktyczne – zainteresowania i uzdolnienia w obrębie przedmiotu – źródła wiedzy pozapodręcznikowej 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przesłanki przemawiające za realizacją przedmiotu – wymienia główne obszary tematyczne w ramach przedmiotu – wymienia główne metody pracy rekomendowane w obrębie przedmiotu – przedstawia zasady oceniania z przedmiotu – wskazuje najpopularniejsze źródła wiedzy pozapodręcznikowej – wycisza przykłady form rozwoju swoich zainteresowań i uzdolnień korelujących z problematyką przedmiotu – przedstawia konstrukcję i omawia ogólną zawartość podręcznika do nauki przedmiotu 	<p style="text-align: center;">A</p> <p style="text-align: center;">A</p> <p style="text-align: center;">A</p> <p style="text-align: center;">B</p> <p style="text-align: center;">B</p> <p style="text-align: center;">A, F</p> <p style="text-align: center;">C</p>	<p style="text-align: center;">PP</p> <p style="text-align: center;">PP</p> <p style="text-align: center;">PP</p> <p style="text-align: center;">P</p> <p style="text-align: center;">PP</p> <p style="text-align: center;">P</p> <p style="text-align: center;">P</p>
2	Bezpieczny obywatel, bezpieczny naród, bezpieczne państwo	I.1	<ul style="list-style-type: none"> – definicja bezpieczeństwa – bezpieczeństwo jako stan i jako proces – rodzaje bezpieczeństwa – podstawowe pojęcia związane z bezpieczeństwem państwa – podmioty odpowiadające za bezpieczeństwo państwa i jego obywateli 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje bezpieczeństwo – wymienia rodzaje bezpieczeństwa – wymienia rodzaje i dziedziny bezpieczeństwa państwa – definiuje pojęcia ochrony i obrony narodowej – wymienia podmioty odpowiadające za bezpieczeństwo kraju i jego obywateli 	<p style="text-align: center;">A</p> <p style="text-align: center;">A</p> <p style="text-align: center;">A</p> <p style="text-align: center;">A, F</p> <p style="text-align: center;">A</p>	<p style="text-align: center;">P</p> <p style="text-align: center;">P</p> <p style="text-align: center;">P</p> <p style="text-align: center;">PP</p> <p style="text-align: center;">P</p>
3	Bezpieczeństwo Polski w stosunkach międzynarodowych	I.2, I.3	<ul style="list-style-type: none"> – znaczenie geopolitycznych uwarunkowań położenia Polski i kształtowaniu jej bezpieczeństwa w ciągu dziejów i obecnie – filary współczesnego bezpieczeństwa Polski – polska aktywność na arenie międzynarodowej w zakresie zachowania bezpieczeństwa (relacje wielostronne, regionalne i dwustronne) – wybrane zagrożenia dla bezpieczeństwa międzynarodowego 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje geopolityczne położenie Polski – omawia wybrane aspekty tego położenia dla bezpieczeństwa narodowego – omawia historyczną ewolucję modelu bezpieczeństwa Polski – opisuje rolę organizacji międzynarodowych w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski – wymienia przykłady polskiej aktywności na rzecz zachowania bezpieczeństwa (w ONZ, OBWE, NATO) – wymienia wybrane zagrożenia dla bezpieczeństwa we współczesnym świecie 	<p style="text-align: center;">B</p> <p style="text-align: center;">B</p> <p style="text-align: center;">D, F</p> <p style="text-align: center;">B</p> <p style="text-align: center;">A</p> <p style="text-align: center;">A</p>	<p style="text-align: center;">P</p> <p style="text-align: center;">P</p> <p style="text-align: center;">PP</p> <p style="text-align: center;">P</p> <p style="text-align: center;">PP</p> <p style="text-align: center;">P</p>

4	Źródła zagrożeń	II.1, III.6.a	<ul style="list-style-type: none"> - rodzaje zagrożeń (naturalne, spowodowane działalnością człowieka oraz społeczne) - postępowanie zapobiegawcze - podmioty działające na rzecz zwalczania skutków zagrożeń - system ratownictwa w Polsce - numery alarmowe, Europejki Numer Alarmowy 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń - dokonuje podziału zagrożeń ze względu na źródło ich pochodzenia - omawia sposoby przeciwdziałania zagrożeniom - wymienia podmioty działające na rzecz zwalczania skutków zagrożeń i tworzące system ratownictwa w Polsce - wymienia numery alarmowe w Polsce i przypisuje je odpowiednim służbom - poszczególnym podmiotom ratowniczym przypisuje odpowiednie zadania 	<p>A</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>B</p>	<p>P</p> <p>P</p> <p>P</p> <p>P</p> <p>P</p> <p>PP</p>
5	Ostrzeżenie o zagrożeniach i alarmowanie	II.2	<ul style="list-style-type: none"> - system wykrywania skażeń i alarmowania - środki alarmowe i sygnały alarmowe - rodzaje alarmów i komunikatów ostrzegawczych i sposoby ich ogłaszania - zasady zachowania się po ogłoszeniu alarmu lub usłyszeniu komunikatu ostrzegawczego - przeciwdziałanie panice 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje działanie i zadania systemu wykrywania skażeń i alarmowania - wymienia środki alarmowe podstawowe i zastępcze - rozróżnia sygnały alarmowe - wymienia rodzaje komunikatów ostrzegawczych - omawia sposób ogłaszania i odwołania alarmów - opisuje sposób zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu lub wydaniu komunikatu ostrzegawczego - wymienia sposoby przeciwdziałania panice 	<p>B</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>A</p>	<p>PP</p> <p>P</p> <p>P</p> <p>P</p> <p>P</p> <p>P</p> <p>P</p>
6	Ewakuacja	II.3, II.4	<ul style="list-style-type: none"> - definicja ewakuacji - stopnie ewakuacji - rodzaje ewakuacji (planowa, doraźna, samoewakuacja) - zasady zachowania podczas ewakuacji z budynku - wybrane znaki ewakuacyjne i informacyjne - szkolna instrukcja ewakuacji - ewakuacja z terenów zagrożonych - zasady zaopatrzenia w wodę i żywność w czasie ewakuacji - ewakuacja zwierząt 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia termin „ewakuacja” i omawia jej znaczenie - rozróżnia rodzaje i stopnie ewakuacji - opisuje sposób zachowania się podczas ewakuacji z budynku - rozpoznaje znaki ewakuacyjne i informacyjne - zna szkolną instrukcję ewakuacji - omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych - opisuje sposób zaopatrywania w wodę i żywność podczas ewakuacji - uzasadnia znaczenie przeciwdziałania panice i podporządkowania się poleceniom służb ratowniczych 	<p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>A</p> <p>A</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B, C</p>	<p>P</p> <p>PP</p> <p>P</p> <p>P</p> <p>P</p> <p>P</p> <p>PP</p> <p>PP</p>

7	Zagrożenia pożarowe	II.3, II.5	<ul style="list-style-type: none"> - przyczyny pożarów - zasady postępowania podczas pożaru - podręczny sprzęt gaśniczy i zasady jego rozmieszczania w budynkach - obsługa gaśnic i hydrantów wewnętrznych - gaszenie odzieży płonącej na człowieku oraz zarzewia ognia - wybrane znaki ochrony przeciwpożarowej 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia główne przyczyny pożarów - opisuje zasady postępowania po dostrzeżeniu pożaru - omawia przeznaczenie podręcznego sprzętu gaśniczego i jego rozmieszczenie np. w szkole - opisuje sposób obsługi gaśnic i hydrantu wewnętrznego - rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej - wyjaśnia, jak gasić zarzewie ognia i odzież płonąca na człowieku 	A B B, C B, C B B, C	P P P P PP
8	Zagrożenia powodziowe	II.3, II.4, II.5	<ul style="list-style-type: none"> - przyczyny powodzi - ochrona przeciwpowodziowa w Polsce - pogotowie przeciwpowodziowe i alarm powodziowy - zasady zachowania się podczas powodzi i po opadnięciu wód powodziowych - zapasy na wypadek powodzi 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia główne przyczyny powodzi - wymienia zadania państwa w zakresie ochrony przeciwpowodziowej - wyjaśnia, jak należy się zachowywać w czasie powodzi - opisuje zasady postępowania po opadnięciu wód powodziowych - planuje niezbędne zapasy, które powinien zgromadzić dla swojej rodziny, aby przetrwać kilka dni w sytuacji kryzysowej - uzasadnia bezwzględny nakaz stosowania się do poleceń służb ratowniczych i sanitarnych w czasie powodzi 	A A B B B, F B, E	P P P PP P P
9	Ekstremalne warunki pogodowe	II.5	<ul style="list-style-type: none"> - charakterystyka zagrożenia i zasady postępowania podczas: <ul style="list-style-type: none"> • intensywnych opadów śniegu • ekstremalnie niskich temperatur • upałów • wichur • gwałtownych burz 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia pogodowe zagrożenia dla bezpieczeństwa człowieka - opisuje praktyczne sposoby przeciwdziałania zagrożeniom podczas intensywnych opadów śniegu oraz ekstremalnie niskich temperatur - omawia sposoby ochrony przed niszczącymi skutkami upałów, wichury i gwałtownych burz 	A B B, F	P P P

10	Wypadki i katastrofy komunikacyjne. Uwolnienie niebezpiecznych substancji chemicznych	II.5	<ul style="list-style-type: none"> - przyczyny wypadków komunikacyjnych i zagrożenia towarzyszące tym wypadkom - postępowanie ratownicze na miejscu wypadku komunikacyjnego - oznaczenia pojazdów przewożących niebezpieczne substancje (tablice ADR) - postępowanie po uwolnieniu się niebezpiecznych substancji chemicznych 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia główne przyczyny wypadków komunikacyjnych - opisuje zagrożenia towarzyszące tym wypadkom - wymienia czynności, które należy wykonać, aby ocenić sytuację na miejscu zdarzenia, i stosuje tę wiedzę w praktyce - omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa uszkodzonym, ratownikowi, osobom postronnym i w miejscu zdarzenia - omawia podstawowe zasady postępowania ratownika w miejscu zdarzenia (wypadek komunikacyjny) - opisuje zasady kodowania informacji na tablicach ADR - opisuje zasady zachowania się po uwolnieniu substancji toksycznych 	A B A B B B, F B, E	P PP P P P PP P
11	Zagrożenia terrorystyczne	II.5	<ul style="list-style-type: none"> - przyczyny współczesnego terroryzmu - najczęstsze formy aktów terroru - zasady zachowania się podczas ataku terrorystycznego lub bezpośrednio po nim: <ul style="list-style-type: none"> • strzelanina • sytuacja zakładnicza • atak bombowy • atak gazowy • podejrzana przesyłka 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia genezę i formy współczesnych aktów terroru - opisuje zasady zachowania się na wypadek: <ul style="list-style-type: none"> • strzelaniny • znalezienia się w sytuacji zakładniczej • ataku bombowego • ataku gazowego • otrzymania podejrzanej przesyłki - rozumie konieczność powiadamiania służb porządkowych (policji, straży miejskiej) o podejrzane zachowujących się osobach lub podejrzanych przedmiotach zauważonych w miejscach publicznych 	B B E	PP P P
12	Powtórzenie materiału z zakresu bezpieczeństwa oraz postępowania w sytuacjach zagrożeń	I.1, I.2, I.3, II.1, II.2, II.3, II.4, II.5	<ul style="list-style-type: none"> - powtórzenie i utrwalenie wiadomości przekazanych w ramach poprzednich jednostek dydaktycznych - usystematyzowanie zdobytych wiadomości - przygotowanie uczniów do zaplanowanej formy kontroli wiedzy i umiejętności (prezentacja form i zakresu oraz narzędzi dydaktycznych przewidzianych do realizacji) 	<ul style="list-style-type: none"> - łączy logicznie poszczególne zagadnienia w ciąg przyczynowo-skutkowy - dostrzega słabe i mocne strony proponowanych rozwiązań - proponuje własne – alternatywne – rozwiązania - sprawnie operuje poznanym słownictwem - trafnie argumentuje - sprawnie realizuje inscenizowane działania ratownicze - dysponuje wiedzą pozapodręcznikową - rozwija swoje zainteresowania w zakresie przedmiotu 	B C, D D F B D, E C, E D D, F	PP PP P PP P P PP PP

13	Próbna ewakuacja	II.2, II.3, II.4, II.5	<ul style="list-style-type: none"> - ewakuacja realizowana na podstawie szkolnej instrukcji ewakuacji, przy wykorzystaniu obowiązujących procedur, sygnałów i dróg ewakuacji; realizowana w obecności obserwatora z ramienia PSP (lub organu prowadzącego szkołę) - omówienie istotnych elementów zachowania uczniów i personelu szkoły 	<ul style="list-style-type: none"> - zna ogólne zasady postępowania po ogłoszeniu ewakuacji - rozpoznaje znaki ewakuacyjne, informacyjne i ochrony przeciwpożarowej - zna treść szkolnej instrukcji ewakuacji - prawidłowo wykonuje nakazane czynności - wykazuje troskę o bezpieczeństwo własne i innych osób - zachowuje spokój i opanowanie 	A B B C D, E E	P P PP P PP P
14	Podstawowe wiadomości z zakresu pierwszej pomocy	III.1, III.3, III.5	<ul style="list-style-type: none"> - pierwsza pomoc – definicja i zakres - obowiązek (prawny i moralny) udzielania pierwszej pomocy - podstawy anatomii i fizjologii człowieka: <ul style="list-style-type: none"> • układ oddechowy • układ krążenia • układ nerwowy - stan nagłego zagrożenia zdrowotnego - przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia termin „pierwsza pomoc” - określa prawny i moralny obowiązek niesienia pomocy poszkodowanym - wyjaśnia rolę układów: krążenia, nerwowego, oddechowego w utrzymaniu podstawowych funkcji życiowych - wyjaśnia pojęcie „stan nagłego zagrożenia zdrowotnego” - opisuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia - wyjaśnia znaczenie czasu podczas udzielania pierwszej pomocy 	B B, E B B B B	PP P P PP P P
15-16	Postępowanie w miejscu zdarzenia	III.1, III.2, III.3, III.4, III.6, III.7	<ul style="list-style-type: none"> - bezpieczeństwo: <ul style="list-style-type: none"> • świadka • ratownika • poszkodowanych • miejsca zdarzenia - środki ochrony osobistej dla ratownika - bezpieczne zdejmowanie rękawiczek jednorazowych - wzywanie profesjonalnej pomocy, adekwatnie do zaistniałego zdarzenia – numery alarmowe, treść komunikatu - aplikacje telefoniczne przydatne w ratownictwie - transport poszkodowanych 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia czynności, które na miejscu zdarzenia należy podjąć w trosce o bezpieczeństwo: świadka, ratownika, poszkodowanych, miejsca zdarzenia i pozostałych osób - wskazuje sposób zabezpieczenia się ratownika w kontakcie z poszkodowanym - demonstruje bezpieczny sposób zdejmowania rękawiczek jednorazowych - poprawnie konstruuje komunikat wzywający pomoc fachową - podaje numery alarmowe - podaje przykład aplikacji na telefon pomocnej w udzielaniu pierwszej pomocy - opisuje wybrane sposoby transportu osób przytomnych i nieprzytomnych 	A A C C, E A A B	P P P P P PP PP
17-18	Pomoc osobie nieprzytomnej	III.8, III.9	<ul style="list-style-type: none"> - łańcuch przeżycia - rola świadka zdarzenia - nagłe zatrzymanie krążenia 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia” - opisuje ogniwa łańcucha przeżycia - ocenia bezpieczeństwo miejsca wypadku 	B B C, E	P PP P

			<p>(NZK)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocena: <ul style="list-style-type: none"> • bezpieczeństwa miejsca zdarzenia • przytomności poszkodowanego • stanu poszkodowanego (schemat ABC) - przyczyny i objawy utraty przytomności - udrażnianie dróg oddechowych ocena oddechu - pozycja bezpieczna - ochrona termiczna i kontrolowanie stanu poszkodowanego - pierwsza pomoc w przypadku omdlenia 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia stan świadomości poszkodowanego - wymienia objawy utraty przytomności - ocenia stan poszkodowanego wg schematu ABC - udrażnia drogi oddechowe (rękoczynem czoło-żuchwa) - wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej - sprawdza, czy poszkodowany oddycha - układa poszkodowanego nieprzytomnego, ale oddychającego, w pozycji bezpiecznej - zapewnia poszkodowanemu ochronę termiczną - umiejętnie stosuje folię NRC - wyjaśnia, kiedy można zastosować odwrócony schemat CAB - wymienia główne przyczyny omdlenia - charakteryzuje objawy zwiastujące omdlenie - udziela pierwszej pomocy w przypadku omdlenia 	<p>C, E A C, E C, E B, C C, E C, E C C, E B, C A B C, E</p>	<p>P P P P P P P PP PP PP PP</p>
19-20	Resuscytacja krążeniowo-oddechowa	III.1, III.10	<ul style="list-style-type: none"> - definicja resuscytacji krążeniowo-oddechowej - przyczyny i typowe objawy NZK - podstawowe zabiegi resuscytacyjne u dorosłych, dzieci i niemowląt (algorytm) - obsługa automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) z zaznaczeniem potrzeby wczesnego użycia urządzenia podczas RKO 	<ul style="list-style-type: none"> - definiuje pojęcie „resuscytacja krążeniowo-oddechowa” - opisuje znaczenie RKO w akcji ratowniczej - wymienia warunki i czynniki zapewniające realizację RKO na wysokim poziomie skuteczności - omawia algorytm ratowniczy RKO u dorosłych i dzieci - wykonuje pełen cykl RKO na manekinie dorosłego i niemowlęcia (samodzielnie i w parze) - stosuje środki ochrony osobistej podczas wykonywania RKO - opisuje działanie i obsługę automatycznego defibrylatora zewnętrznego - przedstawia zalety zastosowania AED w akcji ratowniczej 	<p>A B, E A B C C B, E B, E</p>	<p>PP PP P P P P P PP</p>

21	Apteczka pierwszej pomocy	III.12	<ul style="list-style-type: none"> - rodzaje apteczek pierwszej pomocy (wygląd, zawartość, rozmieszczenie) - wyposażenie apteczki pierwszej pomocy (podstawy prawne, przeznaczenie): <ul style="list-style-type: none"> • samochodowej • domowej • turystycznej - zastępcze i doraźnie improwizowane materiały opatrunkowe 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia przeznaczenie i podstawowe typy apteczek pierwszej pomocy - wylicza przedmioty wchodzące w skład apteczki pierwszej pomocy: <ul style="list-style-type: none"> • samochodowej • turystycznej • domowej - opisuje zasady doboru i przechowywania składników apteczki pierwszej pomocy - proponuje improwizowane środki opatrunkowe, zależnie od rodzaju zranienia 	B	PP
					A, B	P
					B	PP
					B, C, F	PP
22	Tamowanie krwotoków	III.13.a, III.13.b, III.13.c, III.13.d, III.13.e	<ul style="list-style-type: none"> - rodzaje ran i krwotoków - środki ochrony indywidualnej w kontakcie z płynami ustrojowymi - zakładanie opatrunku osłaniającego i uciskowego w obrębie kończyn - praktyczne sposoby opatrywania ran w zależności od miejsca zranienia 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcia: rana, krwotok, opatrunek uciskowy, opatrunek osłaniający - wykonuje w obrębie kończyny opatrunki uciskowe i osłaniające - wymienia rodzaje krwotoków i charakteryzuje je - stosuje rękawiczki ochronne podczas opatrywania ran - bezpiecznie zdejmuje rękawiczki ochronne - wykonuje opatrunek zależnie od miejsca zranienia (inne niż kończyna) - demonstruje sposób tamowania krwotoku z nosa 	A	P
					C, E	P
					A, B	P
					C, E	P
					C	P
C, F	PP					
23	Złamania i zwichnięcia	III.13.f, III.13.g, III.13.h	<ul style="list-style-type: none"> - typowe objawy urazów kości i stawów oraz ich rodzaje - opatrywanie złamań, skręceń i zwichnięć - sposoby unieruchamiania kończyn - zastosowanie chusty trójkątnej - postępowanie ratownicze w przypadku urazów kręgosłupa - zapobieganie urazom przy pracy, w sporcie i podczas rekreacji 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcia: złamanie, zwichnięcie, skręcenie - zna i stosuje zasady doraźnego unieruchomienia kości i stawów - zakłada temblak - omawia pryncypialne zasady postępowania w przypadku podejrzenia urazów kręgosłupa - opisuje najczęstsze okoliczności urazów kręgosłupa - podaje przykłady zapobiegania urazom w domu, w pracy, podczas rekreacji i w sporcie 	C	PP
					C, F	PP
					C	PP
					B	PP
					B, E	P
					C, E	P
B	PP					
B, F	PP					

24	Oparzenia i odmrożenia	III.14	<ul style="list-style-type: none"> - oparzenia termiczne i chemiczne - okoliczności, objawy, pierwsza pomoc - udar słoneczny i udar cieplny – objawy, pierwsza pomoc - wychłodzenie i odmrożenie – przyczyny, pierwsza pomoc - zapobieganie oparzeniom (środowisko domowe, małe dzieci) 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcia: oparzenie, udar słoneczny, udar cieplny, odmrożenie, wychłodzenie - omawia zasady postępowania ratowniczego w przypadkach: <ul style="list-style-type: none"> • oparzeń termicznych • oparzeń środkami chemicznymi • wychłodzenia organizmu i odmrożeń - demonstruje sposób schładzania oparzonej kończyny - proponuje skuteczne sposoby zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci 	A B, C C, F D, F	P P P PP
25–26	Inne groźne przypadki	III.1, III.2, III.3, III.5.a, III.5.b, III.11	<ul style="list-style-type: none"> - pierwsza pomoc w przypadku: <ul style="list-style-type: none"> • zadławienia • zawału serca • udaru mózgu • napadu padaczkowego • ciała obcego w oku • zatrucia • tonięcia • porażenia prądem • ukąszenia • użądlenia - zapobieganie zadławieniom u dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia objawy oraz sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach: <ul style="list-style-type: none"> • zadławienia <ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia ▪ wykonuje na manekinie rękoczojny ratunkowe w przypadku zadławienia ▪ wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci • zawału serca • udaru mózgu • napadu padaczkowego • ciała obcego w oku • zatrucia • tonięcia • porażenia prądem • ukąszenia • użądlenia - omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa ratownika w wymienionych wypadkach 	B, E B, F B, F B, E B, E B, F B, F B, F B, F B, F B, F B, F B, E	P P PP PP PP PP P PP PP P

27	Powtórzenie materiału z zakresu pierwszej pomocy	III.1, III.2, III.3, III.4, III.5, III.6, III.7, III.8, III.9, III.10, III.11, III.12, III.13, III.14	<ul style="list-style-type: none"> – powtórzenie i utrwalenie wiadomości przekazanych w ramach poprzednich jednostek dydaktycznych – usystematyzowanie zdobytych wiadomości – przygotowanie uczniów do zaplanowanej formy kontroli wiedzy i umiejętności (prezentacja form i zakresu oraz narzędzi dydaktycznych przewidzianych do realizacji) 	<ul style="list-style-type: none"> – łączy poszczególne zagadnienia w ciąg przyczynowo-skutkowy – dostrzega słabe i mocne strony proponowanych rozwiązań – proponuje własne – alternatywne – rozwiązania – sprawnie operuje poznanym słownictwem – trafnie argumentuje – sprawnie realizuje działania ratownicze – dysponuje wiedzą pozapodręcznikową – rozwija swoje zainteresowania w zakresie przedmiotu 	B C, D D, F B D, E C, E D D, F	PP PP P PP P P PP PP
28–29	Zdrowie jako wartość. Zasady zdrowego stylu życia	IV.1, IV.2, IV.3, IV.5, IV.6	<ul style="list-style-type: none"> – definicja zdrowia i jego rodzaje – czynniki mające wpływ na zdrowie – zależne i niezależne od człowieka – zachowania prozdrowotne oraz krótko- i długoterminowe konsekwencje ich zaniedbania – zachowania ryzykowne i ich konsekwencje – wyznaczniki i parametry stanu organizmu – źródła informacji o świadczeniach i usługach medycznych oraz o zdrowiu – indywidualny plan troski o zdrowie 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje zdrowie – wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym – wymienia czynniki mające wpływ na zdrowie i różnicuje je na takie, które są niezależne od człowieka, i takie, na które ma on całkowity wpływ – wymienia zachowania prozdrowotne – wymienia zachowania szkodliwe dla zdrowia (ryzykowne) i wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków – opisuje przewidywane skutki zachowań korzystnych i niekorzystnych dla zdrowia, zarówno te krótko-, jak i długofalowe – określa rzetelne źródła informacji o zdrowiu oraz świadczeniach i usługach medycznych – wymienia wyznaczniki stanu ludzkiego organizmu i opisuje sposoby ich kontrolowania – analizuje i ocenia własne zachowania i możliwości związane ze zdrowiem – proponuje indywidualny plan żywieniowy, treningowy, program aktywnego wypoczynku oraz inne, istotne działania, sprzyjające jego prawidłowemu funkcjonowaniu w środowisku przyrodniczym i społecznym 	A B A A, E A B, E B, F A, C, F B, E B, E	PP PP PP P P PP P P P PP

30	Choroby cywilizacyjne	IV.1, IV.2, IV.5, IV.6, IV.7	<ul style="list-style-type: none"> - podział i przykłady chorób cywilizacyjnych - przyczyny chorób cywilizacyjnych - wpływ stresu na zdrowie człowieka i sposoby walki z nim - profilaktyka chorób cywilizacyjnych oraz ich dotkliwe skutki społeczne - wybrane problemy zdrowia psychicznego (depresja, anoreksja, uzależnienia behawioralne) 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia główne choroby cywilizacyjne - wymienia główne przyczyny chorób cywilizacyjnych - wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie - proponuje zestaw działań łagodzących skutki stresu - omawia objawy depresji, anoreksji i uzależnień behawioralnych - proponuje sposoby zapobiegania chorobom cywilizacyjnym 	<p>A A, B</p> <p>B D</p> <p>B D</p>	<p>PP PP</p> <p>P P</p> <p>PP PP</p>
31-32	Komunikacja interpersonalna w trosce o zdrowie	IV.4, IV.6, IV.7	<ul style="list-style-type: none"> - komunikacja werbalna i niewerbalna - elementy komunikacji niewerbalnej - strefy dystansu komunikacyjnego - zasady aktywnego słuchania - zakłócenia w komunikacji - bariery komunikacyjne - asertywność: <ul style="list-style-type: none"> - techniki asertywnego odmawiania - obrona własnych granic - negocjacje 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia znaczenie prawidłowej komunikacji interpersonalnej - wyjaśnia znaczenie terminów „komunikacja werbalna” i „komunikacja niewerbalna” - wymienia i świadomie wykorzystuje elementy komunikacji niewerbalnej - charakteryzuje strefy dystansu komunikacyjnego - wymienia zasady aktywnego słuchania - wymienia najczęstsze zakłócenia w komunikacji interpersonalnej oraz bariery komunikacyjne - wymienia zasady asertywności - buduje komunikaty asertywne - odmawia stanowczo i z zachowaniem wysokiej kultury - proponuje rozwiązania spornych kwestii zgodnie z zasadami negocjacji 	<p>B, E</p> <p>B</p> <p>A,C,F</p> <p>B</p> <p>A A</p> <p>A C, F C, F</p> <p>B, E</p>	<p>P</p> <p>P</p> <p>PP</p> <p>PP</p> <p>P P</p> <p>P P P</p> <p>PP</p>
33	Powtórzenie materiału z zakresu profilaktyki zdrowotnej	IV.1, IV.2, IV.3, IV.4, IV.5, IV.6, IV.7	<ul style="list-style-type: none"> - powtórzenie i utrwalenie wiadomości przekazanych w ramach poprzednich jednostek dydaktycznych - usystematyzowanie zdobytych wiadomości - przygotowanie uczniów do zaplanowanej formy kontroli wiedzy i umiejętności (prezentacja form i zakresu oraz narzędzi dydaktycznych przewidzianych do realizacji) 	<ul style="list-style-type: none"> - łączy logicznie poszczególne zagadnienia w ciąg przyczynowo-skutkowy - dostrzega słabe i mocne strony proponowanych rozwiązań - proponuje własne – alternatywne – rozwiązania - sprawnie operuje poznanym słownictwem - trafnie argumentuje - dysponuje wiedzą pozapodręcznikową - rozwija swoje zainteresowania w zakresie przedmiotu 	<p>B</p> <p>C, D</p> <p>D, F B D, E D D, F</p>	<p>PP</p> <p>PP</p> <p>P PP P PP PP</p>

Kryteria oceniania na lekcjach EDB – klasa III gimnazjum

Nr lekcji	Temat	Zagadnienia / materiał nauczania	Oczekiwane wiadomości i umiejętności Uczeń:	Kategoria celów	Poziom wymagań
ROZDZIAŁ 1. OSTRZEGANIE O ZAGROŻENIACH I ALARMOWANIE					
1	System wykrywania skażeń i alarmowania	<ul style="list-style-type: none"> • działanie systemu wykrywania skażeń i alarmowania • sygnały alarmowe, środki alarmowe • tabela alarmów i sygnałów alarmowych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czemu służy system wykrywania skażeń i alarmowania • wyjaśnia, na czym polegają działania systemu wykrywania skażeń i alarmowania • rozpoznaje rodzaje alarmów i sygnałów alarmowych • wyjaśnia, jak należy się zachować po usłyszeniu alarmu 	B, E B, E C A	PP PP P P
2	Zasady zachowania się po ogłoszeniu alarmu	<ul style="list-style-type: none"> • zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu (także po ogłoszeniu alarmu w szkole) - sygnał, procedura, działanie • rejony zbiórki, działania w sytuacjach nieprzewidzianych • praktyczne sposoby ogłaszania alarmu; odpowiedzialność karna i moralna za nieuzasadnione działania • ewakuacja szkoły zgodnie z odpowiednią procedurą, z udziałem obserwatorów (strażaków z Państwowej Straży Pożarnej) • sposoby przeciwdziałania panice 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zasady zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu • zachowuje się właściwie (zgodnie z instrukcją) po ogłoszeniu alarmu w szkole • omawia sposoby przeciwdziałania panice 	A B C, E	P P PP
ROZDZIAŁ 2. POWSZECHNA SAMOOBRONA I OBRONA CYWILNA					
3	Zadania obrony cywilnej i ochrony ludności	<ul style="list-style-type: none"> • podstawowe dokumenty ONZ regulujące funkcjonowanie obrony cywilnej na świecie • podstawy prawne funkcjonowania ochrony ludności i obrony cywilnej w Rzeczypospolitej Polskiej • zagrożenia dla jednostek i grup społecznych • historyczne doświadczenia dotyczące zbiorowej ochrony ludności • cele i zadania obrony cywilnej • obrona cywilna w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe dokumenty ONZ regulujące działanie obrony cywilnej na świecie • wymienia podstawy prawne działania ochrony ludności i obrony cywilnej w Rzeczypospolitej Polskiej • charakteryzuje najczęstsze sytuacje stanowiące zagrożenie dla jednostki • wymienia zagrożenia dla grup społecznych • uzasadnia konieczność istnienia zorganizowanej ochrony ludności • podaje nazwę centralnego organu państwa odpowiedzialnego za obronę cywilną; wymienia terenowe organy obrony cywilnej • omawia cele i zadania obrony cywilnej • identyfikuje znak rozpoznawczy OC 	A A B A D C B C	PP PP P P PP PP PP P

4	Sytuacje kryzysowe	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniowanie sytuacji kryzysowej rodzaje kryzysów i wynikające z nich zagrożenia dla pojedynczych osób i zbiorowości (tabela lub schemat) katastrofy naturalne sytuacje kryzysowe wywołane przez człowieka zarządzanie kryzysowe 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu „sytuacja kryzysowa” wymienia i omawia najczęstsze zagrożenia zdrowia i życia na skutek powodzi, pożaru, huraganu i innych sytuacji kryzysowych zagrażających lokalnej społeczności wymienia instytucje zajmujące się zarządzaniem kryzysowym 	B B A	P P PP
ROZDZIAŁ 3. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA I DZIAŁANIA RATOWNICZE					
5	Zagrożenia powodziowe	<ul style="list-style-type: none"> przyczyny powodzi zadania organów państwa w zakresie ochrony przeciwpowodziowej 	<ul style="list-style-type: none"> omawia przyczyny powodzi wymienia zadania organów państwa w zakresie ochrony przeciwpowodziowej 	A A	P PP
Nr lekcji	Temat	Zagadnienia / materiał nauczania	Oczekiwane wiadomości i umiejętności Uczeń:	Kategoria celów	Poziom wymagań
		<ul style="list-style-type: none"> monitorowanie stanu wód oraz urządzeń hydrotechnicznych postępowanie ludności podczas podnoszenia się stanu wody (zabezpieczenie ludzi, mienia i inwentarza) ewakuacja planowana i doraźna - zasady postępowania bezpieczeństwo podczas powodzi ochrona wody i żywności 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia potrzebę obserwacji stanu wód oraz urządzeń hydrotechnicznych wyjaśnia, jak należy się zachowywać w czasie powodzi i czego w czasie powodzi robić nie wolno wymienia i uzasadnia niezbędne działania przygotowujące do ewakuacji z terenów zagrożonych powodzią 	B C C	PP P P
6	Zagrożenia pożarowe	<ul style="list-style-type: none"> najczęstsze przyczyny pożarów charakterystyka zagrożeń pożarowych w wybranych miejscach (dom, szkoła, sklep, świątynia, kino) środki gaśnicze podręczny sprzęt gaśniczy, jego przeznaczenie i typowe rozmieszczenie w obiektach publicznych (w tym w szkole) • posługiwanie się podręcznym sprzętem gaśniczym znaki ochrony przeciwpożarowej algorytmy postępowania ratowniczego w wypadku pożaru oraz zasady ewakuacji gaszenie zarzewia ognia i odzieży płonącej na człowieku 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najczęstsze przyczyny pożarów charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, szkole i najbliższej okolicy wymienia podstawowe środki gaśnicze omawia przeznaczenie podręcznego sprzętu gaśniczego i wskazuje jego typowe rozmieszczenie w obiektach publicznych (także w szkole) identyfikuje znaki ochrony przeciwpożarowej wyjaśnia, jak należy się zachować w przypadku dostrzeżenia pożaru wyjaśnia, jak należy gasić zarzewie ognia wyjaśnia, jak należy gasić odzież palącą się na człowieku 	A B A B B B B	P PP P P P P P
7	Wypadki katastrofy	<ul style="list-style-type: none"> przyczyny tragicznych zdarzeń kryzysowych (katastrofy: komunikacyjne, budowlane, przemysłowe) algorytm postępowania w sytuacji wystąpienia katastrofalnych zagrożeń 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów „wypadek” i „katastrofa” omawia przyczyny wypadków oraz katastrof komunikacyjnych i technicznych omawia zasady zachowania się podczas wypadków i katastrof (komunikacyjnych, innych) 	A B C	PP P PP

8	Ewakuacja ludności zwierząt z terenów zagrożonych	<ul style="list-style-type: none"> • środki ochrony zbiorowej ludności • zasady przeprowadzania ewakuacji z rejonów zagrożonych lub objętych zdarzeniem kryzysowym • samoewakuacja (ewakuacja spontaniczna) • zasady zaopatrzenia ludności w wodę i żywność podczas ewakuacji oraz w rejonach dotkniętych kryzysem • sposoby zabezpieczenia i magazynowania żywności i wody • ochrona dóbr materialnych w rejonach zagrożonych lub objętych zdarzeniem kryzysowym 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu „ewakuacja” • omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych • wyjaśnia zasady zaopatrzenia ludności ewakuowanej w wodę i żywność • wymienia główne przesłanki do podjęcia ewakuacji spontanicznej • charakteryzuje najistotniejsze zasady opuszczania miejsc zagrożonych • kompletuje sprzęt i wyposażenie przydatne podczas ewakuacji; uzasadnia swój wybór 	A B B B A C	P P PP P P PP
ROZDZIAŁ 4. PIERWSZA POMOC I RESUSCYTACJA					
9	Układ oddechowy i układ krążenia człowieka	<ul style="list-style-type: none"> • budowa układu oddechowego człowieka • budowa układu krążenia człowieka • znaczenie prawidłowego funkcjonowania układu oddechowego i układu krążenia dla życia człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia budowę i zasady funkcjonowania układu oddechowego człowieka • omawia budowę i zasady funkcjonowania układu krążenia człowieka • wyjaśnia zasady oceny układu oddechowego i krążenia (ABC) 	B B A	PP PP P
10	Łańcuch przeżycia. System ratownictwa w Polsce.	<ul style="list-style-type: none"> • koncepcja łańcucha przeżycia • organizacja i działanie systemu ratownictwa w Polsce • wzywanie pomocy; numery alarmowe • bezpieczeństwo ratownika 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia kolejne ogniwa łańcucha przeżycia; omawia ich znaczenie • wyjaśnia, jak działa w Polsce system ratowniczy 	B B	P PP

Nr lekcji	Temat	Zagadnienia / materiał nauczania	Oczekiwane wiadomości i umiejętności Uczeń:	Kategoria celów	Poziom wymagań
	Bezpieczeństwo osoby ratującej i ratowanego	• zasady postępowania aseptycznego	• wymienia numery alarmowe i omawia właściwy sposób wzywania pomocy • omawia zasady postępowania aseptycznego i bezpiecznego dla ratownika	A B	P P
11-13	Nagłe zatrzymanie krążenia. Resuscytacja. Zadławienia	• resuscytacja krążeniowo-oddechowa • rozpoznawanie stanu osoby poszkodowanej • pozycja bezpieczna • technika prowadzenia resuscytacji krążeniowo-oddechowej według wytycznych Europejskiej Rady Resuscytacji • AED - defibrylator automatyczny; okoliczności użycia defibrylatora	• wyjaśnia, na czym polega resuscytacja krążeniowo-oddechowa • rozpoznaje stan osoby poszkodowanej; prawidłowo bada jej oddech (na manekinie) • wymienia zagrożenia dla osoby nieprzytomnej • układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej • wykonuje samodzielnie resuscytację krążeniowo-oddechową u dorosłych i dzieci (na manekinach) • wyjaśnia, na czym polega pomoc ratownicza w zadławieniu • wyjaśnia, do czego służy automatyczny defibrylator zewnętrzny, na czym polega jego działanie i gdzie powinien się znajdować	B C B C, E C, E B D, F	P P PP P P P PP
14	Pierwsza pomoc. Apteczka pierwszej pomocy. Krwawienia. Krwotok z nosa	• znaczenie czasu w pierwszej pomocy • apteczka pierwszej pomocy • najczęstsze przyczyny zranień i krwotoków (krwawień) • rodzaje krwawień; udzielanie pierwszej pomocy w przypadku krwawień odpowiednio do ich rodzaju • wstrząs krwotoczny • najprostsze opatrunki tamujące krwawienia • krwotok z nosa	• omawia znaczenie czasu w udzielaniu pierwszej pomocy • wymienia zawartość apteczki pierwszej pomocy; posługuje się apteczką pierwszej pomocy • wymienia rodzaje krwawień • udziela pomocy przy krwawieniu odpowiednio do rodzaju krwawienia • udziela pomocy w przypadku krwawienia z nosa • wyjaśnia, dlaczego krwotok i wstrząs krwotoczny zagrażają życiu	B A A C, E C, E D, F	P P PP P P PP
15	Urazy kończyn	• główne przyczyny złamań, zwichnięć i skręceń • najprostsze sposoby udzielania pomocy w urazach kończyn • unieruchamianie kończyn • chusta trójkątna	• udziela pomocy przy urazach kończyn • demonstruje sposoby użycia chusty trójkątnej	C, E C	P PP

16	Zasłabnięcie. Ból w klatce piersiowej	<ul style="list-style-type: none"> • zasłabnięcie - przyczyny, postępowanie • ból w klatce piersiowej jako objaw stanu zagrożenia życia • udzielanie pomocy przy zasłabnięciach i w przypadkach bólu w klatce piersiowej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest zasłabnięcie, i omawia zasady postępowania w przypadku zasłabnięcia • wyjaśnia znaczenie bólu w klatce piersiowej jako objawu stanu zagrożenia życia • wyjaśnia zasady postępowania z poszkodowanym skarżącym się na ból w klatce piersiowej 	B, E	P
				B, E	PP
				B, F	P
17	Wychłodzenie i odmrożenie	<ul style="list-style-type: none"> • wychłodzenie • sposoby udzielania pomocy osobom wychłodzonym • odmrożenia • udzielanie pomocy przy odmrożeniach • temperatura odczuwalna • zagrożenia wynikające z intensywnych opadów śniegu, porywistych wiatrów i bardzo niskich temperatur; prawidłowe zachowanie w takich sytuacjach 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia skutki działania niskiej temperatury na organizm ludzki • wymienia części ciała najłatwiej ulegające odmrożeniom • wyjaśnia, na czym polega pierwsza pomoc: - w wychłodzeniu - w odmrożeniu • wyjaśnia, od czego zależy temperatura odczuwalna 	B, F	PP
				A	P
				B	P
				B	PP

Nr lekcji	Temat	Zagadnienia / materiał nauczania	Oczekiwane wiadomości i umiejętności Uczeń:	Kategoria celów	Poziom wymagań
			<ul style="list-style-type: none"> omawia zagrożenia wynikające z intensywnych opadów śniegu, porywistych wiatrów i bardzo niskich temperatur oraz prawidłowe zachowanie w takich sytuacjach 	B	PP
18	Oparzenia termiczne i chemiczne	<ul style="list-style-type: none"> oparzenia termiczne i chemiczne - okoliczności, objawy, postępowanie, pierwsza pomoc udar słoneczny i udar cieplny, objawy, postępowanie, pierwsza pomoc postępowanie w czasie upałów 	<ul style="list-style-type: none"> omawia skutki działania wysokiej temperatury na organizm ludzki udziela pomocy osobie poszkodowanej na skutek oparzenia termicznego udziela pomocy osobie poszkodowanej na skutek oparzenia chemicznego: <ul style="list-style-type: none"> skóry przełyku i przewodu pokarmowego oczu wyjaśnia znaczenie terminów „udar słoneczny” i „udar cieplny” wyjaśnia, jak można pomóc osobie, która ucierpiała wskutek udaru omawia prawidłowe postępowanie w czasie upałów 	B C C A B B	PP P P PP P P
19	Porażenie prądem elektrycznym. Pioruny	<ul style="list-style-type: none"> udzielanie pomocy osobie porażonej prądem elektrycznym główny wyłącznik zasilania, bezpieczniki pioruny jak należy się zachowywać w czasie burzy, czego należy unikać 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jakie skutki wywołują porażenia prądem elektrycznym i od czego zależy stopień obrażeń wyjaśnia, jak udzielić pomocy osobie porażonej prądem elektrycznym wyjaśnia, jak należy się zachowywać i czego należy unikać w czasie burzy 	B B B, F	PP P P
20	Pomoc tonącym. Zagrożenie załamaniem lodu	<ul style="list-style-type: none"> przyczyny utonięć zasady udzielania pomocy tonącym załamanie lodu 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najczęstsze przyczyny utonięć wyjaśnia, jak należy postępować, by bezpiecznie udzielić pomocy osobom tonącym wyjaśnia, jak należy postępować, by bezpiecznie udzielić pomocy osobom tonącym na skutek załamania lodu 	A B B	P P PP
21	Zatrucia	<ul style="list-style-type: none"> typowe objawy i najczęstsze okoliczności zatruc pierwsza pomoc w przypadkach zatruc 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega pierwsza pomoc przy zatruciach: <ul style="list-style-type: none"> pokarmowych lekami gazami środkami chemicznymi 	A B B B B	P P P P

22	Wypadek drogowy	<ul style="list-style-type: none"> • najczęstsze przyczyny wypadków komunikacyjnych • moralne i prawne obowiązki w zakresie niesienia pomocy ofiarom wypadków • postępowanie ratownicze na miejscu wypadku drogowego 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najczęstsze przyczyny wypadków drogowych • uzasadnia znaczenie udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach drogowych • omawia zasady zachowania się podczas udzielania pomocy poszkodowanym w wypadkach drogowych 	A B, F B, F	P PP P
ROZDZIAŁ 5. OCHRONA PRZED SKAŻENIAMI					
23	Wpływ substancji promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę	<ul style="list-style-type: none"> • zjawisko promieniotwórczości i jego praktyczne wykorzystanie • zagrożenie nadmiernym promieniowaniem • reakcje organizmów żywych na napromieniowanie (choroba popromienna) • ochrona zwierząt domowych i gospodarskich przed skażeniem 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu „promieniotwórczość” • omawia wpływ substancji promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę • podaje wysokość dawki promieniowania, która wywołuje typowe objawy choroby popromiennej 	A B C	P P PP
Nr lekcji	Temat	Zagadnienia / materiał nauczania	Oczekiwane wiadomości i umiejętności Uczeń:	Kategoria celów	Poziom wymagań
		<ul style="list-style-type: none"> • zabiegi sanitarne i zabiegi specjalne • służby monitorujące poziom radiacji 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady wykorzystania promieniotwórczości w służbie ludzkości • wyjaśnia, na czym polegają zabiegi sanitarne i zabiegi specjalne • podaje nazwy instytucji w Polsce, w ramach których działają służby monitorujące poziom radiacji 	C B A	PP P PP
24	Zabezpieczenie żywności i wody przed skażeniami	<ul style="list-style-type: none"> • skażenia i zakażenia; źródła skażeń • zasady bezpiecznego przechowywania żywności i wody • ochrona żywności i wody przed skażeniami • ochrona płodów rolnych i pasz • walory ochronne różnych rodzajów opakowań • postępowanie w przypadku zagrożenia skażeniami promieniotwórczymi • planowanie wielkości zapasów wody i żywności na potrzeby swojej rodziny, na określony czas; indywidualne zapasy żywności 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: „skażenie” i „zakażenie” • wymienia możliwe źródła skażenia • wymienia sposoby zabezpieczenia żywności i wody przed skażeniami • charakteryzuje walory ochronne różnych rodzajów opakowań • uzasadnia konieczność stałej ochrony wody i żywności, zwłaszcza w czasie zdarzeń kryzysowych • omawia sposoby postępowania w przypadku zagrożenia skażeniami promieniotwórczymi • planuje wielkość zapasów wody i żywności na potrzeby swojej rodziny, na określony czas 	A B A B D D, E C	P P P P PP PP PP
ROZDZIAŁ 6. ZAGROŻENIA CHEMICZNE					
25	Postępowanie ze skażoną żywnością i wodą	<ul style="list-style-type: none"> • uzdatnianie skażonej żywności i skażonej wody • terminy: „odkażanie”, „dezaktywacja” (mechaniczna, fizyczna, chemiczna), „dezynfekcja”, „dezynsekcja”, „deratyzacja” 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega uzdatnianie skażonej żywności i wody • wyjaśnia znaczenie terminów: „odkażanie”, „dezaktywacja” (mechaniczna, fizyczna, chemiczna), „dezynfekcja”, „dezynsekcja”, „deratyzacja” 	B A	P PP

26	Oznakowanie substancji toksycznych	<ul style="list-style-type: none"> • piktogramy • oznaczenia środków niebezpiecznych (w tym toksycznych) oraz miejsca ich ekspozycji • postępowanie po uwolnieniu się substancji chemicznej • ochrona ludzi przed działaniem substancji szkodliwych • samopomoc (jak sobie radzić bez pomocy z zewnątrz) i samoewakuacja (doraźna - spontaniczna) 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu „piktogram” • wymienia rodzaje oznakowań substancji toksycznych i miejsca ich ekspozycji • rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach • proponuje działania chroniące ludzi przed działaniem substancji szkodliwych • przedstawia zasady postępowania w okolicznościach nakazujących opuszczenie zagrożonego miejsca 	A B C D C	PP PP P P PP
27	Postępowanie w wypadku awarii	<ul style="list-style-type: none"> • lokalne zagrożenia chemiczne • wzywanie pomocy fachowej w sytuacji uwolnienia się substancji szkodliwych z obiektów przemysłowych i środków transportu do środowiska • ratowanie ofiar zdarzenia • zastępcze środki ochrony dróg oddechowych i skóry 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej i środka transportu oraz rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi • wymienia zagrożenia lokalne stwarzane przez przemysł i transport • podaje przykłady zastępczych środków ochrony dróg oddechowych i skóry 	B B, F D	P PP PP